

Pakāpeniska turīguma veidošana ar saliktajiem procentiem

Aija Brikše

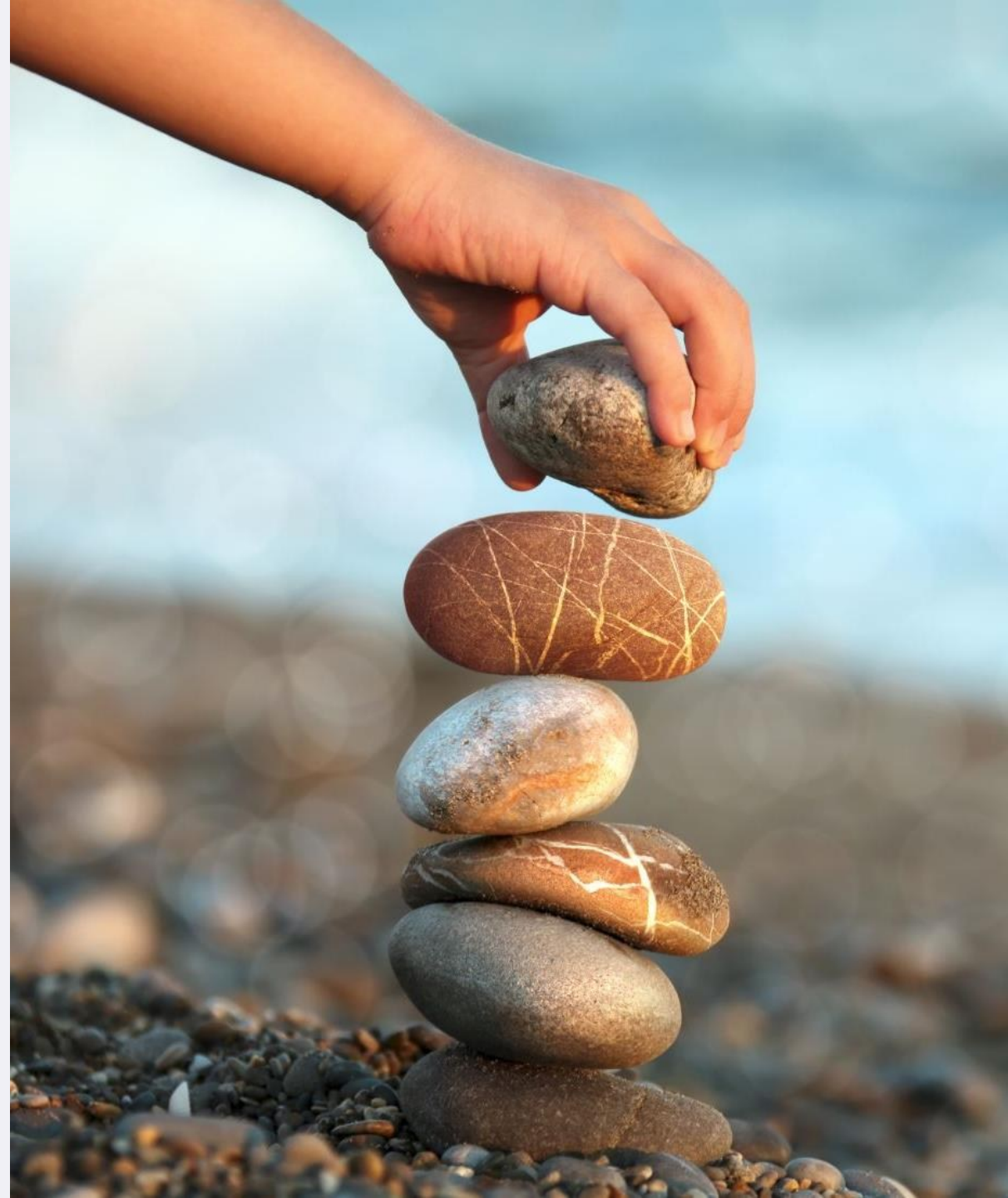
Latvijas Bankas Finanšu pratības daļas vadītāja

2026. gada 29. janvāris

Bagātība nav par to,
cik daudz tu
nopelni. Bagātība ir
par to, cik daudz tu
spēj saglabāt.

Skots Galovejs, Bagātības algebra

Nodarbības mērķis

Skaidrot, kas ir saliktie procenti

Ilustrēt laika nozīmi bagātības veidošanā

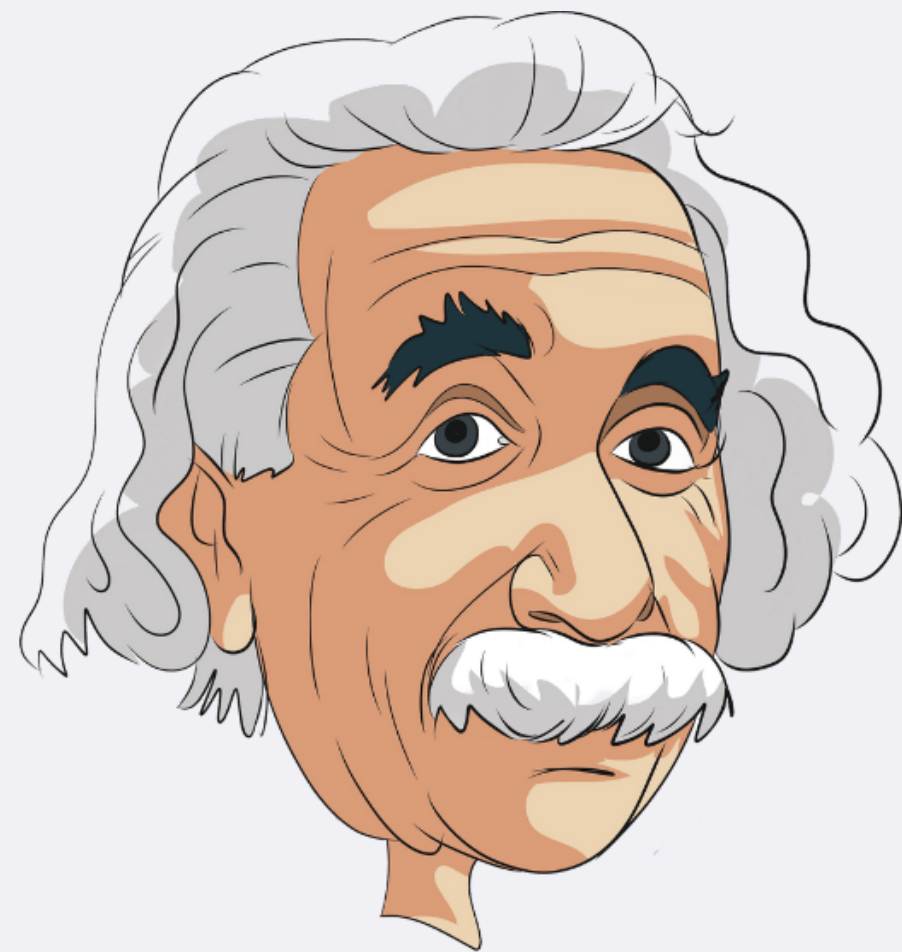
Parādīt praktiskus piemērus un materiālus, ko izmantot darbā ar skolēniem

Kas ir saliktie procenti naudas kontekstā?

Saliktie procenti nozīmē, ka tu pelni procentus ne tikai no savas sākotnējās naudas, bet arī no iepriekš nopelnītajiem procentiem.

“——
Saliktie procenti ir
astotais pasaules brīnums.
Kas to saprot, tas nopelna. Kas
nesaprot, tas maksā.

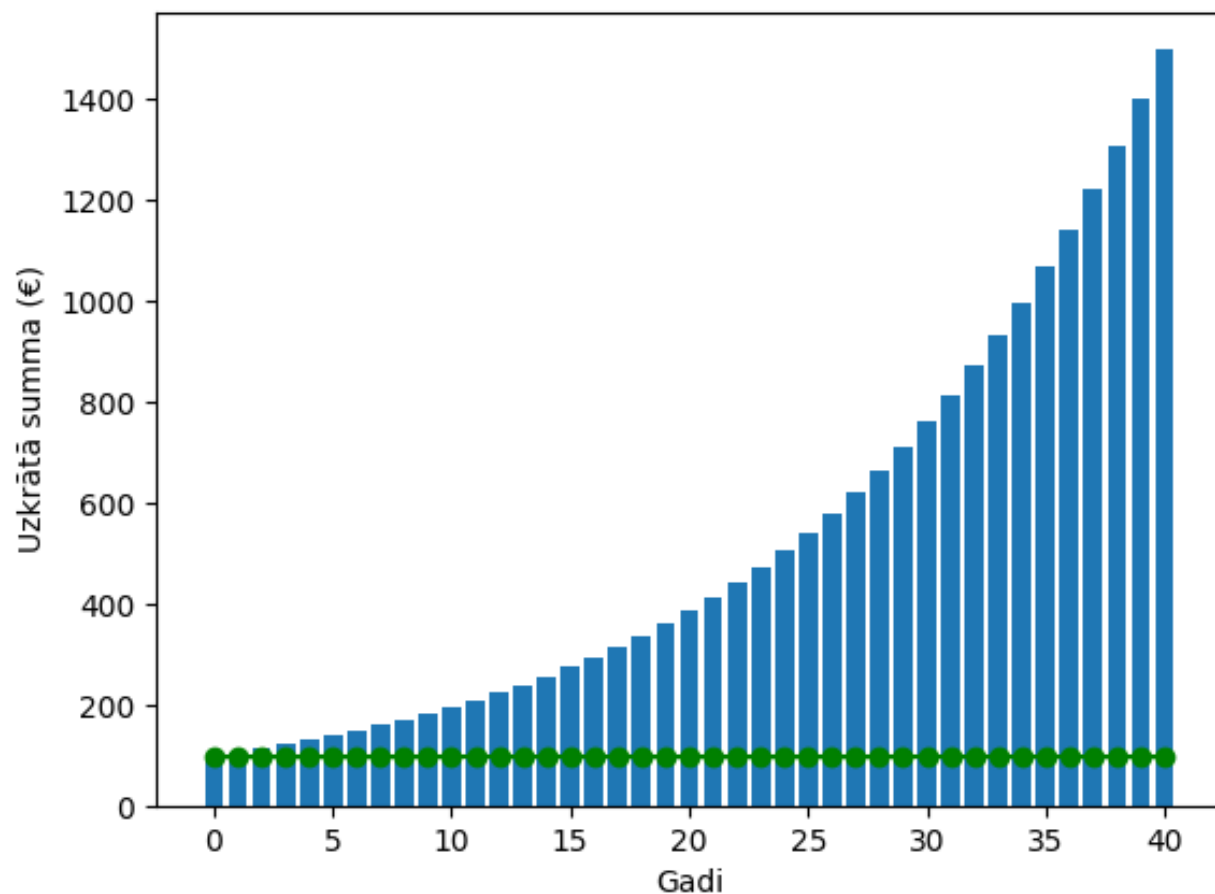
Ja tiek ieguldīti 100 eiro, kas vidēji gadā nopelna 10 %

Gads	Ieguldīts šajā gadā (€)	Nopelnīts šajā gadā (€)	Uzkrātā summa gada beigās (€)
0	100,00	0,00	100,00
1	100,00	10,00	110,00
2	110,00	11,00	121,00
3	121,00	12,10	133,10
4	133,10	13,31	146,41
5	146,41	14,64	161,05

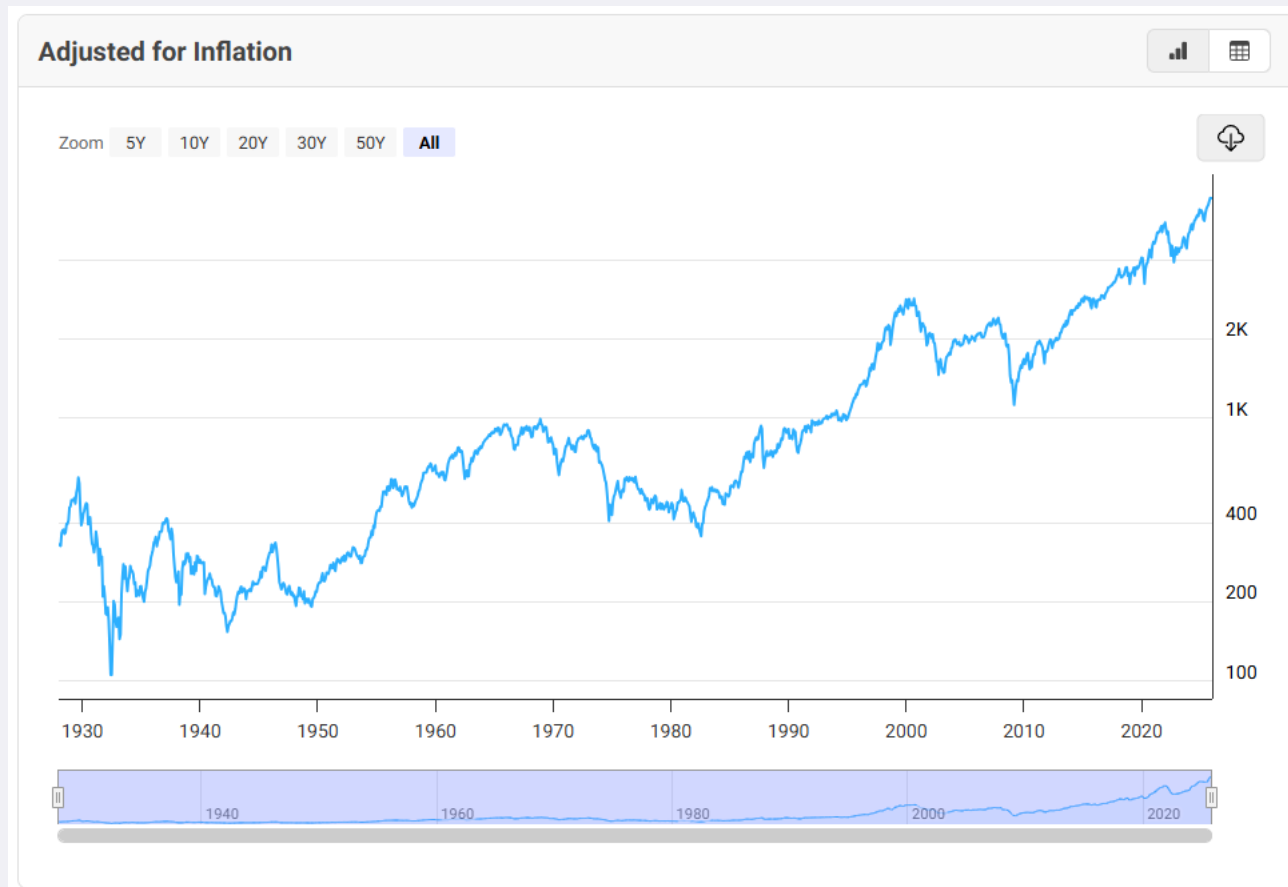
Ja tiek ieguldīti 100 eiro, kas vidēji gadā nopelna 7 %

Gadi	Ieguldīts šajā gadā (€)	Nopelnīts šajā gadā (€)	Uzkrātā summa gada beigās (€)
0	100,00	0,00	100,00
1	100,00	7,00	107,00
2	107,00	7,49	114,49
3	114,49	8,01	122,50
4	122,50	8,58	131,08
5	131,08	9,18	140,26

Ja tiek ieguldīti 100 eiro, kas vidēji gadā nopelna 7 % gadā. Kas notiks 40 gadu laikā?

Vai tā tiešām var būt? Finanšu tirgus attīstība laika gaitā

S&P 500 dati no 1927 – 2025. gadam rāda, ka finanšu tirgū nemitīgi notiek svārstības, bet ilgtermiņā ir izaugsme

S&P 500 ir indekss, kas parāda, kā kopumā klājas 500 lielākajiem ASV uzņēmumiem. To bieži izmanto kā visas akciju tirgus stāvokļa rādītāju

Šajā grafikā S&P 500 indeksa ilgtermiņa attīstība, pārrēķināta pēc inflācijas. Tas parāda akciju tirgus reālo izaugsmi laika gaitā

Kopš 1927. gada S&P 500 vidēji ir audzis par 10% gadā, bet pēc inflācijas pielāgojuma **ienesīgums ir aptuveni 7% gadā**

Kur praktiski redzam saliktos procentus darbībā?

- Termiņnoguldījumi, uzkrājumi
- Ieguldījumi
- Pensiju plāni
- Kredīti

Uzdevums skolēniem

Ja Tev ir 100 eiro, kuri atrodas tavā krājkontā ar procentu likmi 2 % gadā, tu ar šo naudu neko nedari, bet atstāj šajā kontā uz 1 gadu.

Cik tev būs pēc 1 gada?

Cik tev būs pēc 5 gadiem?

Cik ilgā laikā ieguldītā nauda var divkāršoties?

Interest Rate	Doubling Time	Rule of 72	Accuracy
1%	69.66	72.00	3.40%
2%	35.00	36.00	2.80%
3%	23.45	24.00	2.30%
4%	17.67	18.00	1.90%
5%	14.21	14.40	1.40%
6%	11.90	12.00	0.90%
7%	10.25	10.29	0.40%
8%	9.01	9.00	-0.10%
9%	8.04	8.00	-0.50%
10%	7.27	7.20	-1.00%
11%	6.64	6.55	-1.50%
12%	6.12	6.00	-1.90%
13%	5.67	5.54	-2.30%
14%	5.29	5.14	-2.80%
15%	4.96	4.80	-3.20%

$$\text{Ieguldījumu dubultošanās laiks} = \frac{72}{\text{gada procentu likmi}}$$

Uzdevums skolēniem

Ja Tu ieguldi 100 eiro ar garantētu pieaugumu 3 % gadā. Cik ilgā laikā šie 100 eiro dubultosies?

$$\frac{72}{\text{gada procentu likmi}} = \text{leguldījumu dubultošanās laiks}$$

$$\frac{72}{3} = 24$$

Kurš uzkrās vairāk līdz 50 gadu vecumam? Kāpēc?

Anna

Sāk 20 gados

Iegulda 50 € mēnesī

Iegulda 30 gadus 👉

Vidējais ienesīgums 7 %

👉 Kopā iemaksā: 18 000 €

👉 Uzkrāj: **61 354 €**

Jānis

Sāk 35 gados

Iegulda 150 € mēnesī

Iegulda 15 gadus

Vidējais ienesīgums 7 %

👉 Kopā iemaksā: 27 000 €

👉 Uzkrāj: **47 822 €**

Lai Jānis kompensētu 15 neizmantotos gadus, viņam ik mēnesi jāiemaksā gandrīz 4 reizes vairāk naudas

Anna

Sāk 20 gadus

Iegulda **50 € mēnesī**

Iegulda 30 gadus 👉

Vidējais ienesīgums 7 %

👉 Kopā iemaksā: 18 000 €

👉 Uzkrāj apmēra: **61 354 €**

Jānis

Sāk 35 gadus

Iegulda **200 € mēnesī**

Iegulda 15 gadus

Vidējais ienesīgums 7 %

👉 Kopā iemaksā: 36 000 €

👉 Uzkrāj: **63 762 €**

Dažādi veidi kā mācīt. Tas var būt arī diktāts

Salikto procentu efekts pensijās, lai arī tas bieži izklausās kā kaut kas sarežģīts un tikai finanšu speciālistiem saprotams, patiesībā darbojas pēc tāda paša principa kā sniega pika, kuru ziemas dienā ripina no kalna: sākumā tā ir maza un neievērojama, taču, kustībai turpinoties, pieaug ne tikai pati pika, bet arī tās virsmā pielipušie sniega slāņi, kas paši savukārt kļūst par pamatu nākamajiem. Tieši tāpat notiek ar pensiju uzkrājumu, kuram procenti tiek pieskaitīti ne vien sākotnējām iemaksām, bet arī uzkrātajai peļņai, tādējādi radot matemātisku ķēdes reakciju, kas laika gaitā kļūst arvien spēcīgāka. Tas ir iemesls, kādēļ cilvēki, kuri sāk krāt agrāk, nereti iegūst ievērojami vairāk nekā tie, kuri cer panākt rezultātu pēdējā brīdī.

Diskusija ar skolēniem

Kā naudu finanšu tirgos ietekmē laiks?

Vai ir vērts ieguldīt nelielas summas?
Varbūt labāk pagaidīt, kad būs lielāki ienākumi un varēs uzkrāt vairāk?

Vai katru gadu ienesīgums finanšu tirgos ir 7 %?

Kur pieejami materiāli?

Par saliktajiem procentiem:
www.naudasskola.lv/lv/par-naudu/ieguldijumi/saliktie-procenti

Prezentācija būs pieejama:
www.naudasskola.lv/lv/skolotajiem

Mūsu valsts, mūsu banka

